

Saker til behandling i kontrollutvalgets møte

tirsdag 25. mars 2014 kl 16.30

Møtet holdes i Kontrollutvalgets sekretariat Grenseveien 88

Kart I

Sak	Side
21/14 Protokoll fra kontrollutvalgets møte 25.02.2014.....	2
22/14 Rapport 3/2014 Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen – Samlerapport 2013.....	2
23/14 Rapport 4/2014 Kommunale boliger – Forebygging av utkastelser.....	3
24/14 Rapport 5/2014 Intern kontroll i og rundt enkelte IT-systemer – Samlerapport 2013.....	4
25/14 Rapport 18/2013 Eierskapskontroll i Oslo Vei AS	5
26/14 Endelig innberetning – Belastet etaten med private utgifter	8
27/14 Endelig innberetning – Urettmessig utbetaling av lønn i Bydel Søndre Nordstrand.....	8
28/14 Fordeling av Kommunerevisjonens utgifter til regnskapsrevisjon – Budsjett 2015.....	9
29/14 Forslag fra Knut Frigaard (F) – Henvendelse til byrådet om intern kontroll i f.m anskaffelser	10

21/14

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 25.02.2014

Protokollen følger vedlagt.

22/14

Rapport 3/2014 Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen – Samlerapport 2013

Saken gjelder:

I rapport 3/2014 *Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen – Samlerapport 2013* oppsummerer Kommunerevisjonen gjennomføringen og resultatene av følgende ti undersøkelser:

- 1 Kontroll av innkjøpsdokumentasjon ved avrop på utvalgte samkjøpsavtaler
- 2 Bokføring av lønns-, administrasjons- og renteutgifter i investeringsregnskapet
- 3 Kontroll av grunnlag for fast og variabel lønn
- 4 Rutiner og intern kontroll rundt søknad, beregning og utbetaling av bostøtte
- 5 Selvkostkalkyle for beregning av tilskudd ikke-kommunale barnehager
- 6 Avhending av utstyr
- 7 Kontroll av rutiner knyttet til praktisk bistand
- 8 Kommunens etterlevelse av utvalgte områder av bokføringsreglene
- 9 Oppfølging av merverdiavgiftsbehandling på utvalgte områder
- 10 Gjennomgang av rutiner for kontroll, avstemming og oppfølging av startlån og boligtilskudd til etablering

Resultatet av disse undersøkelsene er ikke tidligere rapportert til kontrollutvalget.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar rapport 3/2014 *Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen – Samlerapport 2013* til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 13.03.2014 m/vedlegg

Rapport 4/2014 Kommunale boliger – Forebygging av utkastelser

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har i tråd med kontrollutvalgets vedtak 27.08.2013 (sak 76) gjennomført en forvaltningsrevisjon av Oslo kommunes arbeid med forebygging av utkastelse av beboere i kommunale boliger på grunn av mislighold av husleie. Undersøkelsen tilhører fokusområde *myndighetsutøvelse og brukertilpassede tjenester*, jf. bystyrets vedtak om *Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon* av 13.06.2012 (sak 165). Undersøkelsen er gjennomført i Boligbygg Oslo KF, Bydel Østensjø og Bydel Grünerløkka.

Undersøkelsens problemstilling har vært om Boligbygg Oslo KFs og bydelenes arbeid med å forebygge begjæringer om fravikelse (utkastelse) og gjennomføring av utkastelser var tilfredsstillende.

Rapport 4/2014 *Kommunale boliger – forebygging av utkastelser* viser at Boligbygg Oslo KFs rutiner og praksis la til rette for at 13 av Oslo kommunes 15 bydeler ble varslet om manglende husleiebetaling som ga grunnlag for å begjære fravikelse. Ordningen med å varsle bydelene var etablert før utleiers utlevering av opplysninger til sosialtjenesten ble hjemlet i lov i 2007. To bydeler hadde den gang ikke besvart foretakets forespørsel om hvordan varslene skulle håndteres, og disse ble derfor ikke varslet. Foretaket hadde ikke senere foretatt seg noe overfor de to bydelene. Kommunerevisjonen har i rapporten anbefalt at også disse bydelene varsles.

Det er gjennomført nærmere undersøkelser i 2 av de 13 bydelene som ble varslet om manglende husleiebetaling. Undersøkelsen tyder på at de to bydelene i begrenset grad fulgte opp leietakerne på dette stadiet. Oppfølgingen ble intensivert etter at bydelene senere mottok varsel om fravikelse. Det er Kommunerevisjonens vurdering at de to bydelenes arbeid med å forebygge begjæringer og gjennomføring av utkastelser samlet sett ikke var tilfredsstillende i de undersøkte sakene.

Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester vil med bakgrunn i det som framkommer blant annet revidere fellesskriv 08/2006 *Bydelenes arbeid med varsel om utkastelse fra bolig*.

Byrådsavdeling for kultur og næring vil følge opp rapporten i møter med Boligbygg Oslo KF.

Boligbygg Oslo KF, Bydel Østensjø og Bydel Grünerløkka oppgir at det er eller vil bli iverksatt tiltak. Kommunerevisjonens vurdering er at de varslede tiltakene synes relevante.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget merker seg at Kommunerevisjonens rapport 4/2014 *Kommunale boliger – forebygging av utkastelser* viser at Boligbygg Oslo KFs rutiner og praksis la til rette for at 13 av Oslo kommunes 15 bydeler ble varslet om manglende husleiebetaling, herunder de to bydelene som er undersøkt nærmere. Videre tyder undersøkelsen på at foretaket forventet å framsette begjæring om fravikelse i minimum 14 dager, slik at bydelene ble gitt anledning til å følge opp leietakerne med sikte på å forhindre begjæringer om utkastelse. Undersøkelsen

tyder imidlertid på at de to bydelenes involvering var begrenset på dette stadiet. Bydelenes oppfølging ble intensivert etter at bydelene senere mottok varsel om fravikelse.

Kontrollutvalget understreker betydningen av at alle bydelene varsles om manglende husleiebetaling som gir grunnlag for å begjære fravikelse og at bydelene raskt følger opp varslene.

Kontrollutvalget merker seg at Boligbygg Oslo KF og bydelene Østensjø og Grünerløkka varsler å ha iverksatt eller vil iverksette tiltak på bakgrunn av de avdekkede svakhetene og Kommunerevisjonens anbefalinger, og at byrådsavdelingene vil følge opp rapporten.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens rapport 4/2014 til orientering.

Saken sendes helse- og sosialkomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 13.03.2014 m/vedlegg

24/14

Rapport 5/2014 Intern kontroll i og rundt enkelte IT-systemer – Samlerapport 2013

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen legger med dette fram rapport 5/2014 *Intern kontroll i og rundt enkelte IT-systemer – Samlerapport 2013*.

Kommunerevisjonen oppsummerer i rapporten gjennomføringen og resultatene av revisjoner/undersøkelser i og rundt følgende systemer:

- Agresso HR
- Agresso økonomi
- Arbeidsplansystemet GAT
- Direkte remittering fra barnevernssystemet Familia

Ingen av undersøkelsene er lagt frem for kontrollutvalget tidligere.

Når nye systemer av betydning for finansiell rapportering er implementert, kartlegger Kommunerevisjonen transaksjonsflyt og internkontroll i og rundt systemet og identifiserer de viktigste kontrollene, såkalte nøkkelkontroller, som gjennomgås i forbindelse med regnskapsrevisjonen med jevne mellomrom. IT-revisjonene i regnskapsrevisjonen omhandler i stor grad nøkkelkontroller i og rundt felles- og sektorsystemer som er av betydning for regnskap og økonomistyring i virksomhetene i kommunen.

Agresso HR har vært gjennom sitt første år i full produksjon, og Kommunerevisjonen har særskilt kartlagt og testet viktige sider av tilgangskontrollene uten å avdekke alvorlige avvik. Kommunerevisjonen har også testet:

- Fullstendigheten og nøyaktigheten i et viktig kontrollgrunnlag for lønn, Lønnsrapport for ledere.
- Om arbeidsdeling kan omgås i selvbetjeningsmodulen.
- Diverse varslinger og spørringer under registrering av lønns- og personaldata.

Det ble avdekket enkelte avvik som har blitt løpende rapportert til og håndtert av Utviklings- og kompetanseetaten.

Automatiske kontroller i Agresso økonomi og enkelte sentrale rapporter er gjennomgått. Det ble avdekket avvik i en kontrollrutine.

Arbeidsplansystemet GAT er tatt i bruk av et betydelig antall virksomheter. Undersøkelsen dekket både brukerrutiner og intern kontroll i og rundt de systemfunksjoner som genererer transaksjoner for faste turnustillegg, variabel lønn og fravær til Agresso HR. Her ble det avdekket at svak etterlevelse av gjeldende rutiner hadde medført manglende overføring av lønnstransaksjoner til Agresso HR. Forholdet gjaldt for alle de undersøkte virksomhetene og hadde medført tilfeller manglende utbetaling av opptjent variabel lønn.

Fagsystemet Familia støtter saksbehandling av barnevernssaker herunder vedtak om utbetalinger. Direkte remittering gjelder overføring av vedtatte beløp til privatpersoner ved hjelp av nettbankapplikasjonen DnB Connect. Undersøkelsen av remitteringsrutinen ble gjennomført i tre bydeler, og i tillegg ble tilgangene til alle bydelenes barnevernskonti i DNB. Det ble avdekket kun mindre avvik.

Resultatet av alle undersøkelsene er rapportert til den aktuelle virksomhet/byrådsavdeling på et mer detaljert nivå, og Kommunerevisjonen har i all hovedsak mottatt positive tilbakemeldinger om tiltak.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens rapport 5/2014 *Intern kontroll i og rundt enkelte IT systemer – samlingsrapport 2013* til orientering

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 14.03.2014 m/vedlegg

25/14

Rapport 18/2013 Eierskapskontroll i Oslo Vei AS

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har gjennomført en utvidet eierskapskontroll i Oslo Vei AS og vurdert om ansvarlig byråd har utøvd kommunens eierinteresser i Oslo Vei AS i samsvar med bystyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring.

Undersøkelsen ble bestilt 12.12.2012 ved bystyrets behandling av spørsmålet om avvikling av Huken pukk- og asfaltverk (sak 336). Kontrollutvalget besluttet undersøkelsen i møtet 29.01.2013 (sakene 3 og 11), jf. også behandlingen i samferdsels- og miljøkomiteen 13.02.2013 (sak 14). Undersøkelsen er videre forankret i bystyrets vedtak av 13.06.2012 (sak 164), Plan for selskapskontroll 2012–2016.

Kommunerevisjonen har utført en begrenset kontroll av den formelle gjennomføringen av generalforsamlinger, behandling av vedtekter, mål og strategier, bruk av valgkomité, utnevning av og godtgjørelse til styre, og en nærmere kontroll av eierskapsutøvelsen i og utenom generalforsamling ved gjennomgang av et utvalg saker av antatt størst interesse å få belyst for kontrollutvalget og bystyret. De aktuelle sakene er:

- inngåelse og utvidelse av leieavtalen om Huken pukk- og asfaltverk, herunder stopp i uttak av stein
- avvikling av Huken pukk- og asfaltverk, herunder oppsigelse av leiekontrakten
- Paretos økonomiske analyser av Oslo Vei AS i 2012
- refinansieringen av selskapet i 2012
- mottak og innhenting av regnskaps- og økonomidata om Oslo Vei AS i 2012
- byrådets informasjon til bystyret i 2012 om Oslo Vei AS

Kommunerevisjonen har i tillegg beskrevet og i noen grad drøftet etablering og kjøp av selskaper i regi av Oslo Vei AS, og den økonomiske utviklingen i Oslo Vei AS med datterselskaper.

Eierskapskontrollen har ikke omfattet mislighetsrettede kontroller eller selskapskontroll i form av forvaltningsrevisjon av styrets og selskapets ulike disposisjoner. Kommunerevisjonen har videre ikke vurdert

- om eiers signal om stopp i arbeidet med utvidelse av Huken pukk- og asfaltverk var rettslig bindende for selskapet, ei heller om det var i tråd med andre aktuelle bestemmelser i aksjeloven
- om eiers beslutning om stopp i uttak av stein var rettslig bindende for selskapet, ei heller om beslutningen var i tråd med andre aktuelle bestemmelser i aksjeloven
- spørsmålet om kompensasjon for kjøp av stein fra eksterne leverandører med utgangspunkt i aktuelle klausuler i leieavtalen om Huken pukk- og asfaltverk

Disse spørsmålene (kulepunktene) kan bli avklart i den kommende saken i tingretten der Oslo kommune v/Ordføreren er stevnet med krav om erstatning til Oslo Vei, dets konkursbo på 500 millioner kroner.

Kommunerevisjonen har vurdert det slik at

- tidsbruken på utskifting av styreleder i perioden fram til 20.09.2012 synes lang gitt manglende tillit fra eier
- enkelte vesentlige eierbeslutninger burde ha blitt gitt som eierinstruksjoner i generalforsamling
- eier tidligere burde ha klargjort sin posisjon om kompensasjon for stopp i uttak av stein fra steinbruddet
- gammelt styre skulle ha orientert eier særskilt om underskudd første halvår 2012 og at eier burde ha bedt om resultatrapporter fra styret i første halvår 2012
- byrådets orienteringer til komiteen og bystyret om situasjonen i Oslo Vei AS i 2012 var i tråd med kommunelovens krav

Det ser for Kommunerevisjonen ut til at Oslo Vei AS kjøpte selskapene Sandum AS med datterselskapet Styrt Boring AS og TT-Teknikk AS til overpris. Den økonomiske utviklingen i Oslo Vei AS har vært preget av svake økonomiske resultater, fravær av økonomisk utbytte for eier, etablering og kjøp av selskaper som dels har hatt svake resultater, og som dels har blitt økonomisk svekket rundt og etter oppkjøpstidspunktet.

Byråden for kultur og næring har avgitt en omfattende uttalelse til rapporten og formidlet kritiske synspunkter på en rekke forhold. Når det gjelder Kommunerevisjonens anbefalinger, så viser byråden til at behandlingen av rapporten avvenges før tiltak vurderes og eventuelt iverksettes. Byrådets uttalelse har etter Kommunerevisjonens vurdering ikke betinget endringer i konklusjoner eller anbefalinger.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget merker seg at Kommunerevisjonen i rapport 18/2013 *Eierskapskontroll i Oslo Vei AS* har pekt på svakheter og mangler ved eierstyringen av Oslo Vei AS. Kontrollutvalget viser for øvrig til konklusjonene i rapporten.

Kontrollutvalget har også merket seg at byråden ikke har kommentert Kommunerevisjonens generelle anbefalinger om god eierstyring, men at byråden vil avvende behandlingen av rapporten før tiltak vurderes og eventuelt iverksettes.

Kontrollutvalget er kjent med at bostyret 18.11.2013 stevnet Oslo kommune med påstand om at kommunen dømmes til å betale erstatning til Oslo Vei AS, dets konkursbo med et beløp fastsatt etter rettens skjønn, oppad begrenset til 500 millioner kroner med tillegg av forsinkelsesrenter.

Kontrollutvalget ber om å bli orientert om utfallet av tingrettens behandling og om byrådets kommentarer til Kommunerevisjonens anbefalinger.

Kontrollutvalget innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bystyret merker seg at Kommunerevisjonen i rapport 18/2013 *Eierskapskontroll i Oslo Vei AS* har pekt på svakheter og mangler ved eierstyringen av Oslo Vei AS.

Bystyret tar for øvrig kontrollutvalgets vedtak og rapport 18/2013 til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 09.12.2013 m/vedlegg
- Bostyrers stevning til Oslo Tingrett av 18.11.2013
- Bostyrers udaterte innberetning til Oslo Byfogdembete
- Kommunerevisorens brev av 16.01.2014
- Kommunerevisjonens brev av 10.02.2014 med kommunens tilsvarende svar til Oslo tingrett av 01.02.2014

Saken var til behandling i kontrollutvalgets møter 17.12.2013, 28.01.2014 og 25.02.2014 og ligger til fortsatt behandling i utvalget.

Endelig innberetning – Belastet etaten med private utgifter**Saken gjelder:**

Gjennom etatens egen kontroll ble det oppdaget at en ansatt hadde fått dekket private utgifter gjennom institusjonens budsjett. Den ansatte skal ha opplyst at regningen ble sendt til institusjonen ved en feil. Hendelsen fant sted våren 2012.

Varen ble utlevert til den ansatte på bakgrunn av en rekvisisjon fra etaten. Vedkommende har ikke selv godkjent fakturaen på i underkant av kr 15 000,-, men i følge kommentarfeltet i Agresso er det opplyst at den ansatte har bekreftet utgiften.

I forbindelse med at saken ble oppdaget, har den ansatte opplyst å ha betalt inn kr 4 000,- til en kontantkasse. Innbetalingen var bekreftet med en kvittering fra en tredjeperson. I samtale med den ansatte er det i tillegg opplyst at resten av privatutgiften også ble innbetalt til kontantkassen, men tidspunkt og sum var uklart. Vedkommende har i ettertid, høsten 2013, tilbakebetalt hele fakturabeløpet til etatens konto.

Etter at saken ble oppdaget har den ansatte valgt å si opp sin stilling som leder. Vedkommende jobber fremdeles i etaten, men med andre oppgaver.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens endelige innberetning av 13.03.2014 til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 13.03.2014

Endelig innberetning – Urettmessig utbetaling av lønn i Bydel Søndre Nordstrand**Saken gjelder:**

Kontrollutvalget behandlet foreløpig innberetning i møte 26.08.2010, sak 64.

Det fremgikk av foreløpig innberetning at en områdeleder for flere barnehager i Bydel Søndre Nordstrand hadde inngått arbeidskontrakter med to barnehageassistenter. Med grunnlag i arbeidsavtaler og timelister, utfylt og godkjent av områdelederen, hadde bydelen lønnsutgifter på til sammen kr 542 000 (inkl. sosiale kostnader) for de to i perioden april 2009 til mai 2010. Bydelens undersøkelser avdekket mistanke om at barnehageassistentene ikke hadde arbeidet for den lønnen de hadde mottatt.

Forholdet ble avdekket da en lønnskonsulent ved bydelen stilte spørsmål om en av barnehageassistentene. Ved henvendelse til barnehagene viste det seg at ingen av barnehageassistentene var kjent av personalet i barnehagene der de etter timelistene skulle ha jobbet og ingen kunne erindre at de noen gang har utført arbeid der.

På bakgrunn av barnehageassistentenes etternavn, oppgitt adresse og at en av assistentene hadde et barn med områdelederen, hadde bydelen grunn til å tro at de mistenkte partene var nærstående.

Områdelederen ble 08.06.2010 konfrontert med mistanken om at den ene barnehageassistenten ikke skulle ha utført arbeid. Områdelederen avviste mistanken og skulle komme med dokumentasjon. Dette har ikke skjedd. Bydelen avskjediget områdelederen sommeren 2010. Vedkommende ble anmeldt til politiet på samme tidspunkt.

Politiet har ikke klart å komme i kontakt med den anmeldte områdelederen. De har mottatt tips fra bydelen og Kommunerevisjonen ved de anledninger det har vært ny informasjon om vedkommendes mulige oppholdssted. Vedkommende har også vært etterlyst internasjonalt. Saken er stilt i bero hos politiet.

Etter at saken har kommet opp har bydelen endret sin praksis slik at to personer nå signerer på timelistene i barnehagene.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens endelige innberetning av 13.03.2014 om mislighetssak i Bydel Søndre Nordstrand til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 13.03.2014

28/14

Fordeling av Kommunerevisjonens utgifter til regnskapsrevisjon – Budsjett 2015

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen fremmer forslag til fordeling av utgifter for regnskapsrevisjon for 2015.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens forslag til fordeling av utgifter for regnskapsrevisjon for 2015 til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisjonens innstilling datert 10.03.2014 m/vedlegg (u.off, Offl.§ 13.1 jf. KL § 78.nr. 7)

29/14

Forslag fra Knut Frigaard (F) – Henvendelse til byrådet om intern kontroll i f.m anskaffelser

Saken gjelder:

Knut Frigaard (F) sendte 25.02.2014 e-post til kontrollutvalgets øvrige medlemmer med følgende drøfting og forslag:

Brudd på lov og forskrift

Kommunerevisjonen har i rapporter til kontrollutvalget over år påvist brudd på lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Det er avdekket vedvarende brudd.

I revisjonsstrategien for forvaltningsrevisjonen for 2014 peker revisjonen på at det skal kjøpes inn for ca. 28 mrd fordelt på bygg og anlegg, varer og tjenester i 2014, og at det er stor risiko for brudd på anskaffelsesregelverket. Kommunerevisjonen anbefaler derfor fortsatt revisjon av intern kontrollen på dette område.

Kontrollutvalget er bekymret for utviklingen, og minner om at revisors oppgave er over ved å påpeke at internkontrollen ikke virker som forutsatt. Det er ikke revisors rolle å gjennomføre den kontrollen linjeansvarlig ikke har utført tilfredsstillende. Gjentatte revisjoner på samme område beslaglegger bemanning og resurser som kunne vært brukt på andre områder.

Kontrollutvalget ber byrådet om en reaksjon på revisjonens vurdering av anskaffelser og kontraktsoppfølgingsområdet.

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 14.03.2014.

Eventuelt

Knut Frigaard stilte i e-post av 25.02.2014 spørsmål til Kommunerevisjonen om oppfølgingsundersøkelser etter forvaltningsrevisjon. Vedlagt følger Kommunerevisjonens svar av 12.03.2014. I svaret er Knut Frigaards drøftinger og spørsmål inntatt i sin helhet.

Kontrollutvalgets sekretariat, 17.03.2014

Reidar Enger
sekretariatsleder